

İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ	VII
SUNUŞ	IX
YAZARIN ÖNSÖZÜ	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GIDA KAVRAMI İLE GIDA UYGULAMALARININ İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE ÜRETİCİNİN SORUMLULUĞU PERSPEKTİFİNDEN GIDA ÜRETİCİSİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNUN GELİŞİMİ

I. Gıda Kavramı, Gıda Tüketimi ve Gıda Güvenliği	7
A. Gıdanın Tanımı ve Kapsamı.....	7
B. Endüstriyel Toplumda Gıda Üretimi ve Tüketimi.....	11
C. Gıda Güvenliği.....	13
D. Ürün Olgusu İçerisinde Gıda Kavramı	17
II. Gıda Üretim Teknikleri ve Uygulamaları ile İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri.....	20
A. Genel Gıda Üretim Süreci	20
B. Gıda Katkı Maddeleri.....	22
1. Gıda Katkı Maddelerinin Kullanımını Düzenleyen Kurallar ...	25
2. Gıda Katkı Maddelerinin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri	27

C. Bulaşanlar ve Kalıntılar	28
1. Bulaşanlar.....	29
2. Pestisitler.....	30
3. Veteriner İlaç Kalıntıları.....	31
4. Pişirme İşleminde ve Ambalajlamadan Kaynaklanan Kalıntılar	32
5. Bulaşan ve Kalıntıların İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri.....	33
D. Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar	34
1. Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların Kullanımını Düzenleyen Kurallar	35
2. Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri.....	36
III. Ürün Sorumluluğu Perspektifinden Gıda Üreticisinin Hukuki Sorumluluğunun Gelişimi.....	37
A. Genel Olarak Ürün Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi.....	37
1. Amerikan, İngiliz ve Avrupa Birliği Hukuku.....	37
2. Türk Hukuku.....	43
a. 2003 Değişikliği Öncesi eTKHK Dönemi.....	44
b. 2003 Değişikliği Sonrası eTKHK Dönemi	46
c. 6502 Sayılı TKHK Dönemi	48
d. 7223 Sayılı ÜGTDK.....	48
B. Gıda Üreticisinin Hukuki Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi.....	51
1. Amerikan ve Avrupa Birliği Hukuku	52
2. Türk Hukuku.....	54
a. Genel Olarak	54
b. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu	57
IV. Ara Sonuç.....	58

İKİNCİ BÖLÜM
GIDA ÜRETİCİSİNİN SORUMLULUĞUNUN
HUKUKİ NİTELİĞİ

I. Sorumluluğun Hukuki Niteliğine Dair Genel Bir Bakış.....	61
II. Sözleşmesel Sorumluluk Esasına Göre Değerlendirme	64
A. Genel Sözleşmesel Sorumluluk Açısından İnceleme.....	64
B. Sözleşmenin Nisbiliği İlkesini Esnetmeye Yönelik Görüşler	66
III. Kusura Dayanan Genel Haksız Fiil Sorumluluğu Esasına Göre Değerlendirme.....	68
A. Meselenin Genel Olarak Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu Çerçevesinde Ele Alınması.....	68
B. Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğunun Elverişliliğinin Değerlendirilmesi.....	70
IV. Kusursuz Sorumluluk Esasına Göre Değerlendirme	74
A. Kusursuz Sorumluluğa Duyulan İhtiyacın Sebebi.....	74
B. Kusursuz Sorumluluğun Uygulanması İçin Önerilen Çözümler ..	76
C. TBK m. 66'da Düzenlenen Çalıştırmanın Sorumluluğu Açısından İnceleme.....	79
1. Genel Olarak Çalıştırmanın Sorumluluğu ve Ürün Sorumluluğu Bağlamında Değerlendirilmesi	79
2. Gıda Üreticisinin Sorumluluğu Açısından TBK m. 66'nın Elverişliliğinin Değerlendirilmesi	82
D. Tehlike Sorumluluğu Açısından İnceleme.....	84
1. Genel Olarak TBK m. 71 Uyarınca Tehlike Sorumluluğu ve Ürün Sorumluluğunun Tehlike Sorumluluğu Bakımından Değerlendirilmesi	84
2. Gıda Üretim Faaliyetinin TBK m. 71 Bağlamında İncelenmesi.....	88
V. Ara Değerlendirme ve ÜGTDK Bağlamında Gıda Üreticisinin Sorumluluğunun Hukuki Niteliğinin Tespiti	89

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GIDA ÜRETİCİSİNİN HUKUKİ
SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI

I. Gıdanın Uygunsuz Olması.....	98
A. Genel Olarak Uygunsuzluk Kavramı	98
B. Genel Olarak Hata Kavramı.....	100
C. Uygunsuzluk ve Hata Kavramlarının Karşılaştırılması ve ÜGTDK Kapsamında Uygunsuzluk Şartının Değerlendirilmesi	109
D. Gıdanın Uygunsuzluğu	113
1. Gıdaların İçeriğinden Kaynaklanan Uygunsuzluklar.....	116
2. Gıdaların Üretiminden Kaynaklanan Uygunsuzluklar	122
3. Gıda Hakkında Bilgilendirmeden Kaynaklanan Uygunsuzluklar.....	127
4. Gıdaların ÜGTDK m. 3/1 (e) Uyarınca Güvenli Olmaması	131
II. Uygunsuz Gıdadan Dolayı Zarar Doğması.....	135
A. Maddi Zararlar	137
1. Kişiyeye İsbet Eden Zararlar	139
a. Ölüm Neticesinde Uğranılan Maddi Zararlar	139
b. Bedensel Zararlar.....	142
2. Mala İsbet Eden Zararlar	145
B. Manevi Zararlar	147
III. Gıdadaki Uygunsuzluk ile Zarar Arasında Nedensellik Bağı Bulunması.....	153

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
GIDA ÜRETİCİSİNİN HUKUKİ
SORUMLULUĞUNUN TARAFLARI VE
SORUMLULUĞUN SINIRLANDIRILMASI

I. Gıda Üreticisinin Hukuki Sorumluluğunun Tarafları.....	161
---	-----

A. Sorumlu Kişiler.....	162
1. Gıda Üreticisi	162
2. Gıda İthalatçısı.....	164
3. Gıda Dağıtıcısı	164
4. Mütessesil Sorumluluk	166
B. Tazminat Talebinde Bulunabilecek Kişiler	167
1. Uygunsuz Gıdadan Ötürü Doğrudan Zarar Görenler.....	167
2. Zarar Görenin Mirasçıları.....	168
3. Tazminat Talebinde Bulunabilecek Diğer Kişiler	169
II. Gıda Üreticisinin Hukuki Sorumluluğunda Sorumluluğun Sınırlandırılması	170
A. Sorumluluktan Kurtulma Halleri.....	170
1. Gıdanın Piyasaya Gıda Üreticisi Tarafından Arz Edilmemiş Olması.....	175
2. Gıdadaki Uygunsuzluğun Dağıtıcının veya Üçüncü Bir Tarafın Gıda Ürününe Müdahalesinden veya Kullanıcıdan Kaynaklanması	175
3. Gıdadaki Uygunsuzluğun, Teknik Düzenlemelere veya Diğer Zorunlu Teknik Kurallara Uygun Olarak Üretilmesinden Kaynaklanması	176
B. Gıda Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu Açısından Sorumsuzluk Anlaşmaları.....	179
C. Tazminatın Belirlenmesi.....	180
1. Tazminat Miktarının TBK m. 51 ve TBK m. 52 Hükümleri Uyarınca Belirlenmesi.....	181
2. Tazminat Miktarının Üst Sınırı.....	185
D. Zamanaşımı.....	186
SONUÇ	189
KAYNAKÇA.....	197
KAVRAM DİZİNİ.....	209